

НИҚУҚ

Mustaqillik
huquq
demakdir

№ 18 (179),

2-8 may

2001 yil

YURIDIK GAZETA

ИСТИҚЛОЛ МЕНИНГ ТАҚДИРИМДА

МУСТАҚИЛЛИК — ОЛИЙ НЕЪМАТ

ҲАДЕМАЙ, озод мамлакат сифатида келажак сари мустақил қадам ташлаганимизга 10 йил тўлади...

Мустақиллик борасида айтмоқ бўлган сўзларимни оқ вараққа тўкар эканман, бир лаҳза Ўзбекистон бўлиб, ортага назар солдим, қарадим-у, кўксимни тўлдириб нафас олдим: "Ох, қанчалар завқли!". Ҳаёлимда гўжгон уйнаган фикрларим, тўлиб-тошган ҳисларим, шу дамда янада ўсиб кетган гурурим мени бениҳоя тўлқинлантириб юборди. Беихтиёр "шукр", — дедим.

Ҳар гал озодлик — инсон эркинлиги, Ватан мустақиллиги ҳақида гап кетганда, "Шерюррак" деб номланган хориж фильмидаги сўнгги сюжет эсимга тушаверади. Унда фильм қахрамонининг қатл пайти тасвирланар экан, у сўнгги нафасини чиқараётган пайти ҳам қиролга таҳсин айтишни эп кўрмай, бор овози билан "Озодлик!", — дея ҳайқиради. Жони ҳам мана шу сўзга кўшилиб чиқиб кетади.

Тўғри, гарчи у халқнинг муваффақиятга эришганини кўролмаган бўлса-да, бироқ озодликнинг рангини юракларга, таъминни тилларга солиб кетади.

Ушбу картинани бежиз тилга олмадим. Назаримда мазкур фильмнинг муваффақияти шундаки, унда инсон учун бебаҳо неъмат — озодликнинг моҳияти тўла-тўқис акс эттира олинган...

Кўриниб турибдики, озодликка эришиш ҳеч қачон осон кечмайди. Ўзимизда эса, бу жараённинг тинчгина, уруш-жанжалсиз, қон тўқилмай амалга оширилгани учун яратганга ҳар қанча шукр айтсак оз.

Айни дамда, Ўзбекистон менинг назаримда янги қурилган рўзгорга ўхшайди. Бундай оиланинг сабр-тоқат, меҳр-муруват билан қилган ҳаракати рўзгордаги камчиликларни тўлдириб бориши ҳамда барча қийинчиликларни енгиб ўтиши табиийдир.

Маълумки, янги оила, аввало, ёвузларнинг нопок нигоҳидан сақланиш учун ўз кўргонини девор билан ҳимоялаб қўяди. Шу каби бизда, дастлаб, чегара ва мудофаанинг мустаҳкамланиши бугунги кунда юртимизга қилинаётган ҳар хил зуғумларнинг, турли-туман тазйиқларнинг олдини олишда ўз самарасини берди, деб баралла айтиш мумкин.

Шу аснода, миллий кадрлар, қадимий урф-одатлар тикланди, мудраб ётган тарих "уйғотилди", "тупроққа кўмилиб қолаётган" ўзлик "тургазилди", миллий уйғониш юз бермоқда — буларнинг ҳаммаси Чўлпонлар қуйлаб ўтган эрк шарофати эканлигини ҳеч ким инкор этолмайди.

Бундан-да қувонарлиси — ёшларга алоҳида аҳамият қаратилад экан, ўз навбатида уларнинг ҳам бу ишончи оқлашга ҳаракат қилаётган фидокорона меҳнатидир. Чўқур билимга эга бўлиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё. Коллеж, лицей, гимназиялар бугун буюк келажакка пойдевор қўймоқда.

Қисқаси, мустақиллик ҳар соҳада эркинлик, ҳуқуқ, тенглик ва биродарлик каби эҳсонларни тортиқ қилди.

Эндилда жаҳонда ўз нуфузимизга эгамиз, ўз ҳоқимиятимизни бошқарамиз, қонун ва қарорларни ўзимиз чиқарамиз, ҳуллас, ўз тақдиримизни ўзимиз ҳал қиламиз. Мадҳия, герб, байроқ, Қомус ўзимизники, бошқалар билан "олди-берди"ларни ўз хоҳишимизга қараб амалга оширамиз, буларнинг барчаси ана шу мустақиллик инъомлари-да...

Юракдан-халқинг, Ватанингни, оиланг, ўзинг ва эркин учун яшайдиган, меҳнат қиладиган, тер тўқадиган замон бу!

Аслида, "Мустақиллик бизга нима берди?", — деб эмас, балки "Биз мустақилликка нима бердик?", — деб яшамоғимиз керак, лозим бўлса, хали ҳам "совет даври яхши эди, нони фалон тийин, калбаса листон тайин", — деб "қуюниб" умр кечираётганлар онгига шу иборанинг моҳиятини сингирмоғимиз, у ердан собиқ тузум таъсирини сиқиб чиқармоғимиз шарт. Бу озодлик олдидаги энг биринчи бурчимиз ҳамдир!

Зухра ҲАМДАМОВА,
ЎЗМУ журналистика факультети талабаси

А.Тўраев олган сурат

Пойтахт жамоли.

ТАДБИР

ИЖТИМОЙ МУҲОФАЗА — ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Хоразм вилоят прокуратурасида навбатдаги идоралар-
ро мувофиқлаштирувчи кенгаш йиғилиши бўлиб ўтди.
Йиғилишни вилоят прокурори, мувофиқлаштирувчи
кенгаш раиси Д.Исроилов олиб борди.

лим мактабларининг мутахассис ўқитувчилар, ўқув дарсликлар, спорт зал ва майдончалари, ҳамда спорт анжумлари билан таъминланиши аҳволи юзасидан текшириш натижалари ҳақида ҳамда "Болалар ва меҳрибонлик уйлари, махсус мактаб, ўрта махсус касб-хунара билим юртларида "Таълим тўғрисида"ги қонун ва вояга етмаганлар манфаатини ҳимоя қилишга доир меъёрий ҳужжатлар ижроси аҳволини текшириш натижалари ҳақида" маъруза қилдилар.

Маърузада таъкидланган масалалар хусусида мутасаддилар тушунтириш бердилар.

Қўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Б. УЛЛИБОБОВ,
«Ҳуқуқ» мухбири

Вилоят ҳоқимлиги, халқ таълими, молия, соғлиқни сақлаш бошқармалари, Марказий банкнинг вилоят бошқармаси, давлат санэпидназорат маркази, шаҳар ва туман прокурорлари, шаҳар ва туман ҳоқимликлари ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия раислари иштирокида ўтган мазкур кенгаш йиғилишида асосан, ижтимоий муҳофаза масалалари муҳокама қилинди.

Хусусан, умумий назорат бўлими прокурори Б.Абдуллаевнинг "Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида"ги қонун ижроси, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида ажратилган

пул маблағларининг сарфланиши ҳамда янги иш ўринларини очиш учун банклардан олинган кредитларни мақсадли ишлатиш аҳволи юзасидан, ушбу бўлим катта прокурори Қ.Савдуллаевнинг кўникма марказлари, жазони ўташ жойларидан озод қилинган шахсларнинг ижтимоий ҳимояси ва ишга жойлаштиришда ёрдам кўрсатиш мақсадида ҳоқимликлар ҳузурида тузилган махсус комиссиялар фаолиятини текшириш натижалари тўғрисида қилган маърузалари тингланди.

Шунингдек йиғилишда вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси М.Искандаров "Умумтаъ-

Ушбу сонда

ЎЗИ БЕК
ЎЗИ ХОН

3-бет

ҚЎШИҚНИНГ СЕҲРИ НИМАДА?
СЎЗДАМИ ЁКИ ОҲАНГДА? 5-бет

ХИТОЙНИНГ
ХАЛҚ
ҚАҲРАМОНИ

7-бет

ЙЎҚОТИЛГАН ИККИ
ОЧКО ПАНД БЕРМАСМИКИН... 8-бет

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

КЕНТУККИ шаҳарчасидаги мактаблардан бирида таълим олаётган 14 ёшли ўспирин бино йўлагиди уч кизалоқни отиб ўлдиради ҳамда яна беш ўқувчини ярадор қилади.

Исроилда вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик кейинги йилларда 80 фоизга ошгани яхудиylарни жиддий ташвишга солиб қўйди. Германиялик безори болакайдан сўрашди: "Ахир эдик билан тепса огримайдими?" У беписандлик билан жавоб берди: "Оёгимми? Огримайди, пишиб кетган".

14 ёшли япониялик ўқувчи ўз партадошини ўлдириб, калласини мактаб дарвозасига осиб қўйди. Мудхши қотилликдан саросимага тушиб қолган собиқ бош вазиp Рютаро Хасимото: "Агар биз вояга етмаганлар ўртасидаги жиноятчиликка бефарқ бўлсак, келажакда ҳақиқий ҳалокатга дучор бўламиз", деган эди куюниб.

ФИКРИМИЗНИ хорижий мамлакатлар мисолидан бошлаганимиз кимгадир эриш туюлар. "Ўзимизда-чи? Ҳаммаси жойидамикан..." дегувчилар ҳам топилар, эҳтимол. Аммо гап жиноятнинг қаерда содир этилгани эмас, уни ким содир этганлиги ҳақида кета-япти.

Дарҳақиқат, мамлакатимиз ўз мустақиллигини қўлга киритганидан сўнг фуқаролик жамияти—хуқуқий демократик давлат сари дадил қадамлар ташлади. Демак, барчамиз оддий ҳақиқатни теран англаб олишимиз керак. Эртанги

лиятини тубдан қайта тузишга олиб келди, масъул шахсларнинг ўз ишига нисбатан муносабатини ўзгартирди.

Шу жумладан, Бекобод шаҳри мутасаддилари олдиға ҳам ўз вазифаларига нисбатан давр талаблари даражасида ёндошимасаласини кўндаланг қўйди. Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия янги таркибда қайтадан

Файзулла ИМОНОВ,
Бекобод шаҳар прокурори

ИШЛАР ҚАНДАЙ, ЎСМИР?

фаровон турмушимизнинг эгалари, буюк келажакимизнинг қурувчилари бугун тарбия топаётган, бизнинг ҳимоямизга муҳтож бўлган авлодлардир. Шундай экан, биз хуқуқшунослар вояга етмаганларнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатлари ҳимояси амалда таъминланишига алоҳида эътибор қаратишимиз лозим. Йўлбошчимизнинг ташаббуси билан 2000 йил "Соғлом авлод йили", жорий йил "Оналар ва болалар йили" деб эълон қилинишининг бош омилли ҳам шу — маънавий-ахлоқий ҳамда жисмоний соғлом, жасур, ватанпарвар фарзандларни тарбиялаш, фаровон келажакимизнинг ҳақиқий эгаларини вужудга келтиришга қаратилган.

Негаки, барча тараққий топган давлатлар ўз тараққиети йўлида вояга етмаганларнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатлари ҳимоясини муҳим билиб, бу йўлда зарурий чора-тадбирларни кўрганлиги бугун ҳеч кимга сир эмас. Бирок вояга етмаганлар томонидан содир этилаётган жиноятчилик аҳволи ҳамон долзарблигича турибди, ҳамон жаҳон ҳам-жамиятини ларзага солимоқда. Айниқса, 13-17 ёшли ўспирлар — мактаб ўқувчиларининг жиноятга қўл ураётгани ачинарлидир.

Мамлакатимизда шу борада белгиланган зарурий тадбирлар қаторига ўтган йили ҳаётимизга жорий қилинган Вазирлар Маҳкамасининг "Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар фаолиятини тақомиллаштириш тўғрисида"ги қарорини алоҳида дастурий қўлланма сифатида киритиш лозим. Негаки, мазкур ҳужжат ҳокимликлар қўшида номигагина ишлаб келган комиссиялар фао-

тузилиб, ўз фаолият йўналиши — дастурини белгилади. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг мазкур қарорига мувофиқ шаҳар прокуратураси, ички ишлар бўлими, шаҳар суди, халқ таълими бўлими, меҳнат бўлими ҳамда ўзини-ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорликда иш режаси ишлаб чиқилди.

Айни пайтда Бекобод шаҳрида 80 мингдан ошқ киши истиқомат қилади. Шундан қарийб тўртдан бир қисми вояга етмаган ёшлардир. Кўришиб турибдики, улар оз эмас. Демак, шаҳар ёшларининг ижтимоий ўрнини ҳеч қачон назардан қочирмаслик лозим. Олиб борилган тадбирлар давомида 104 нафар ҳеч қаерда ўқимамай, ишламай юрган ўспирлар аниқланди. Шу пайтга қадар ўзини-ўзи бошқариш органлари ҳамда меҳнат бўлими билан ҳамкорликда 55 нафар ўспир ўқиш ва ишга жойлаштирилди.

Шунингдек, режага мувофиқ 2000 йил мобайнида умумтаълим мактаблари, билим юрлари ва касб-ҳунар коллежларида ёшларнинг хуқуқий саводхонлигини ошириш, хуқуқий маданиятини шакллантириш мақсадида "Хуқуқ ва бурч", "Жиноят ва жазо", "Жиноят ва унинг зарари" мавзуларида давра сўхбатлари ва учрашувлар ўтказилди.

Бундан ташқари, шаҳар ички ишлар бўлими мунтазам равишда "Ўспир", "Тун", "Ғамхўр" тадбирларини ўтказиб келяпти. Ўтказилган тадбирлар давомида 512 нафар ўспир ВЕНга келтирилган. Улар орасида мактаб, касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларининг мавжудлиги кишини ташвишлантиради.

Яна шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар фарзандларини моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида муайян тадбирлар олиб борилмоқда. Вояга

етмаган ногиронларга нафақалар тайинлаш ва уларни ўз вақтида етказиб беришга, шу билан бир-галликда, уларнинг аҳволидан доимий бохабар бўлиб туришга алоҳида эътибор қаратиляпти. Нотинч оилалар фарзандлари тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи ота-оналарни аниқлаш ва улар билан махсус иш олиб бориш мақсадида маҳаллаларда тарғибот-ташвиқот ишлари йўлга қўйилди, тегишли хулосага келмаган шахсларни оналик ва оталик хуқуқидан маҳрум қилиш чоралари кўрилмоқда. Вояга етмаганлар ишлари бўйича Комиссия шу пайтга қадар фарзандлари тарбияси билан шуғулланишни унутиб қўйган, ўз қилмишлари, турмуш тарзи билан уларни хато йўлга бошлаётган 11 нафар ота-онага маъмурий таъсир чораларини кўрган.

Тўғри, амалга оширилаётган ишлардан қувонимизга ҳали эрта, албатта. Гарчи шаҳарда вояга етмаганлар томонидан гиёҳвандлик ва қотиллик жиноятлари содир этилмаган бўлса ҳам. Олиб борилаётган профилактик ишлар, турли тадбирларнинг муваффақиятли кенаётганлигини эътироф этиш лозим. Лекин ўтган йили вояга етмаганлар томонидан 33 та жиноят содир этилган эди. Содиp этилган жиноятларнинг 16 таси ўғирлик ва 16 нафар жиноятга қўл урган вояга етмаган ҳеч қаерда ўқимамай, ишламай юрганлар, яъни катталар эътиборидан четда қолганлар ҳисобланади. Ушбу ҳолатдан Ички ишлар бўлими ВЕН ходимларининг бу тоифадаги ёшлар билан олиб борган ишлари талаб даражасида эмас, деган хулоса чиқариш мумкин. Уларнинг шаҳар халқ таълими ва маҳалла қўмиталари билан ҳамкорликдаги фаолиятини ҳам ижобий баҳолаб бўлмайди. 1999 йилда мактаб ўқувчилари томонидан 1 та жиноят содир этилган бўлса, 2000 йилга келиб бу кўрсаткич 4 тани ташкил қилди. Мазкур тўрт жиноятни беш нафар ўқувчи содир этган. Сабаб?

Вояга етмаганлар томонидан содир этилаётган жиноятлар тўғрисида турли фикрлар мавжуд. Бирок, меннинг назаримда, умумий сабаблардан бири жамиятда ўтиш даврига хос бўлган маънавий бўшлиқни тўлдиришга ҳар бир фуқаро масъулият билан киришгани йўқ. Мутасадди идоралар ва жамоат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш учун ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Айрим руҳшунос олимлар эса бунинг сабабини оммавий ахборот воситаларидан излашмоқда. Телевидение, матбуот бизнинг руҳий оламимиз, маънавий дунёимизга "бостириб" киради. Айниқса, айрим хорижий давлатлар теледастурлари ва турли видеотекаларда намоёйиш этилаётган шарм-ҳаёсиз, босқинчилик, ёвузлик билан тўлдирилган "қора кути"лар ёшлар руҳиятига чанг солимоқда. Бу эса, маънавий қашшоқ оилаларда ўсаётган болаларга тез таъсирини кўрсатмоқда.

Аммо биз бу фикр билан айбни коптокдек ундан-бунга "отмокчи" эмасмиз. Мақсадимиз жамиятдаги огрикли нуқтани ҳаспўшлаш эмас, балки унга даво топиш, холос.

МУШОҲАДА

ИЖТИМОЙ ВА МИЛЛИЙ ТАРБИЯ

ҲАР бир миллатнинг ахлоқий тарбиясида ўзига хос қонун-қоидалар, аънаналар мавжуд. Улар маъмур миллатнинг характери, руҳиятига, яъни менталитетига асосланади. Зеро, ижтимоий тарбиянинг баъзи унсурлари оила, диний муассасаларда, иқтисодий, сиёсий, маънавий-маданий соҳаларда, айниқса таълим тизимида ўз аксини топади; миллат, давлат ва жамиятнинг ижтимоий муносабатларида амалга оширилади. Шунга асосланиб айтиш мумкинки, ижтимоий тарбия миллий, диний, дунёвий қадриятларга таянади.

Тарихда гурқираб ривожланган давлатларнинг барчаси ўз фуқаролари ва айниқса, ёшларини миллий қадриятларни улўғлаш, Ватан мустақиллиги ва шон-шўҳрати учун фидоийлик кўрсатиб яшаш руҳида тарбиялаш учун ҳамма чораларни кўрган. Собиқ шўро замонларида ҳам ижтимоий тарбия тўғрисида гапириларди. Бирок мазкур соҳа ҳаётда етарли даражада ўрнига эга эмас эди. Сир эмаски, ижтимоий тарбиянинг таркибий қисми бўлган ахлоқий тарбия оиладан бошланади, яъни оиладаги мавжуд ахлоқий муҳит тарбияда муҳим роль ўйнайди.

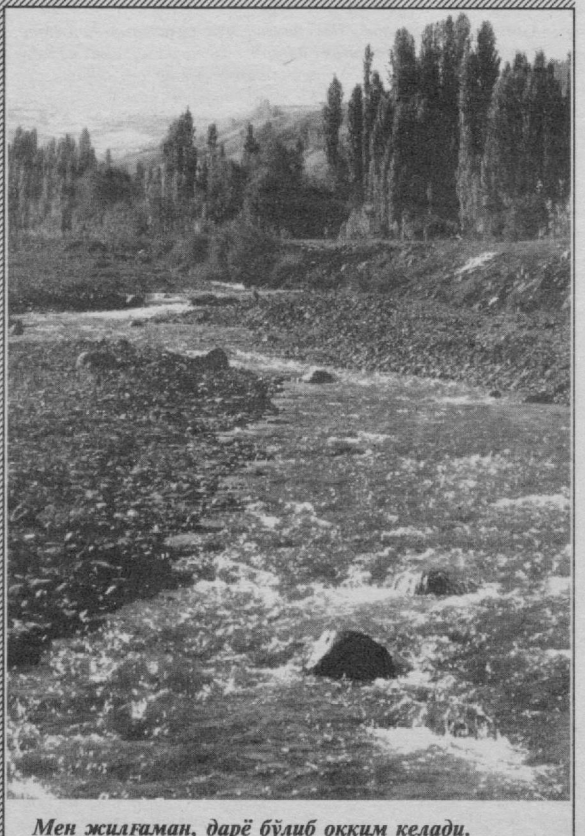
Шўро давлати эса таълим тизимини умумий, яъни миллатларнинг миллий хусусиятларини четга суриб қўйиб ташкил қилишга уриниши натижасида, тарбияда нотабиийлик, сунъийлик вужудга келди. Бу ҳолат тарбиянинг ўзаги бўлган оила, ота-онанинг роли беқийслгини унутмаган ҳолда, ўзини-ўзи бошқариш органларига алоҳида эътибор қаратилган. Мана энди унинг сафига янгича руҳ ва ғоя билан қуролланган "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати кўшилди.

Дарҳақиқат, ижтимоий тарбияда миллий тарбия алоҳида ўрин тутаяди. Миллий тарбия ўзаги хос қирраларга эга. Шунингдек, у тил, маданият, дин, урф-одат, тарихий мерос, киндик қони тўқилган жойга ҳурмат, миллий гурур, ор-ому с кабиларни ўз ичига олади. Давлатимизда ёшларни мустақиллик ғоясига ҳурмат, Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашга муҳим эътибор қаратилмоқда.

Хуқуқ-тартибот идоралари, жумладан прокуратура фаолиятида тубдан янгиланаётган таълим тизимида тарбиянинг долзарб йўналишлари ва объектларига доир етарли даражада таҳлилий материаллар бор. Бирок ижтимоий ва миллий тарбиянинг муҳим йўналишларини умумлаштиришда "тарбия социологияси" фани том маънода оқсамокда, Ўзбекистонда бу соҳада юз бераётган шиддатли ўзгаришлардан орқада қолмоқда. Тадқиқотчиларимиз бу ҳақда жиддий ўйлаб қўришлари керак.

Юсуфжон САЛИМОВ,

СамДУ социология кафедраси магистри

Мен жилғаман, дарё бўлиб оққим келади.

«ПАРВИНА - БАНК»

Жамоаси

9 май - Хотира ва

Қадрлаш кунни

муносабати билан

ўтганларнинг руhini

ёд этиб, шу мунаввар

кунлар учун курашганлар

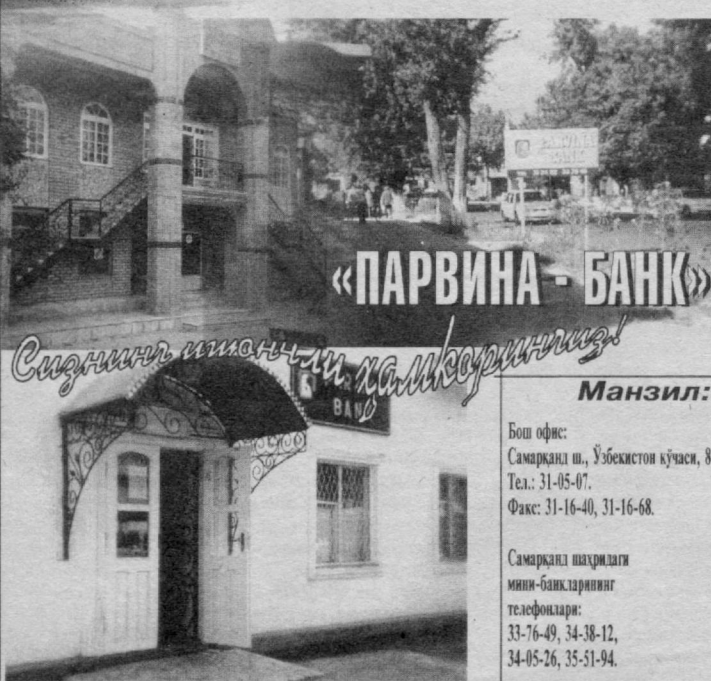
хотираси олдида

таъзим қилади ва Ўзбекистон

халқига тинчлик-осойишталик,

юртимиз равнақи йўлидаги

меҳнатларида зафарлар тилайди!

«ПАРВИНА - БАНК»

Сизнинг ишончли ҳамкорингиз!

Манзил:

Бош офис:
Самарқанд ш., Ўзбекистон кўчаси, 80.
Тел.: 31-05-07.
Факс: 31-16-40, 31-16-68.

Самарқанд шаҳридаги
мини-банкларнинг
телефонлари:
33-76-49, 34-38-12,
34-05-26, 35-51-94.

Кичик ва ўрта бизнес субъектларини қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил қилинган «ПАРВИНА - БАНК» бугунги кунда мамлакатимизда мулкдорлар синфининг шаклланиши ва жамиятимизда бозор иқтисодиёти муносабатлари тараққий топиши йўлида муҳим ҳисса қўшаётган банклардан ҳисобланади.

Ҳаётимизга жорий қилинган банк тўғрисидаги ва бошқа турдаги меъёрий ҳужжатларни ўз фаолиятининг асоси деб билган «ПАРВИНА-БАНК» кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш учун қисқа, ўрта ва узоқ муддатли лойиҳаларни молиялаш ва микрокредитлаш жараёнида фаол қатнашиб келмоқда. Банк бу борада эътиборли ижобий натижаларни қўлга киритди. Фикримизни банкнинг 90 фоиздан кўпроқ миқозлари кичик ва ўрта бизнес билан шуғулланаётган тадбиркорлар эканлигининг ўзичек исботлайди.

Ишбилармон ҳамкорлар «ПАРВИНА-БАНК»дан ўзларининг энг қимматли вақт ва маблағини тежаб, саноқли кунларда қисқа, ўрта ва узоқ муддатли кредит олиш имкониятига эга. Бундан ташқари, миқозлар учун имтиёзли ставкалар ҳам жорий қилинган. Бугунги кунда банк ўз даромадидан ишлаб чиқарувчи микрофирмалар, кичик корхоналар, деҳқон ва фермер хўжаликларини кредитлаш учун имтиёзли кредитлаш жамғармаси ташкил қилиб, мазкур маблағлар ҳисобидан микрокредитлар бериб келмоқда.

«ПАРВИНА - БАНК» миқозларни ортиқча оворагарчиликлардан ҳимоя қилиш ва қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида Самарқанд шаҳрида 21 та, Тошкент шаҳрида эса 6 та ўз мини-банкларини ташкил қилган. Ушбу бўлималар банк хизматининг барча йўналиши бўйича миқозларга энг сифатли ва ишончли хизмат кўрсатмоқда. Энг муҳими, мини-банклар шаҳарнинг марказларида, кўзга кўринган бозорлар атрофида жойлашган. Ушбу мини-банкларда валюта айирбошлаш шахобчалари ҳам очилган. Жорий йилнинг март ойдан бошлаб банкнинг Бухоро бўлими ҳам фаолият кўрсата бошлади. Айни пайтда банк мамлакатимизнинг бошқа шаҳарлар марказларида ҳам ўз бўлимларини ташкил қилиш тадбирларини кўрапти.

Яна шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, «ПАРВИНА-БАНК» омонатчилар билан фаол ҳамкорлик қилаётган банклардан биридир. Омонатчиларга тўлаётган банкнинг омонат фоизи миқдори мамлакатимизда энг юқори ҳисобланади. Шу сабабдан омонатчилар сони кундан кунга ошиб бормоқда.

«ПАРВИНА-БАНК» Халқаро Молиявий муассасалар билан кредит линиялари очиб бўйича ҳамкорлик қилиб келяпти. Утган йилнинг октябрь ойида кичик ва ўрта бизнес субъектларини молиялаш бўйича банк Халқаро Молия корпорацияси билан кредит линияси очилган доир Бош келишув имзолади. Ҳозирги кунда кредит линияси траншини олишга ҳозирлик кўрилмақда.

«ПАРВИНА-БАНК» ишончли миқозларга ишончли хизмат кўрсатишни кафолатлайди. Ишбилармон тадбиркорларни энг сифатли, фойдали ва самарали ҳамкорликка чорлайди.

9 - май Хотира ва Қадрлаш кунни муносабати билан халқимизнинг бахти учун курашган ва мотонат кўрсатганларни, бизга тинч ҳаёт кечиритиш ва меҳнат қилиш имкониятини яратганларнинг барчасини ёдга олиб, миннатдорчилик изҳор қиламиз.

«ТРАНСФОРМАТОР»
ҳиссасдорлик жамияти

Манзил: Чирчиқ шаҳри.

Тел.: (37171) 3-01-61

ХАЛҚАРО ХАЁТ

ВОҚЕАЛАР ХАБАРЛАР ШАРҲЛАР

ЕВРОПАНИНГ ОҒРИҚЛИ НУҚТАСИ

ЖАНУБИЙ-шарқий Европа бугун дунёнинг оловли нуқталаридан бирига айланиб қолди. Болқон уруши қолдирган жароҳатлар ҳали-вери битадиганга ўхшамайди.

Уруш талофатлари, иқтисодий қамаллар кўҳна қитъанинг бу минтақасини криминал ҳудудга айлантириб юборди. Минтақада қочоқлар муаммосидан ташқари яна ўнлаб глобал муаммолар ўз ечимини кутиб турибди. Европа иттифоқи мамлакатлари бозорларига ноқонуний товарлар айнан шу минтақа орқали кириб келмоқда. Собиқ Югославиянинг барча ҳудудларида Болқон мафияси таъсири сезила бошлади. Бу замин айна пайтда қурол-аслаҳа — миллионлаб автоматлар—у зирхли жанговар машиналарга тўлиб бормоқда. Болқон собиқ Иттифоқ ўлкалари ва Осиёнинг кўплаб мамлакатларидан Марказий Европача ноқонуний ўтаётган муҳожирилари оқими учун канал вазифасини ўтамоқда. Наркобизнес хусусида ҳам шундай дейиш мумкин.

Бугун шу нарса аёнки, Болқонда ҳар қандай миллий-этниқ тўқнашувлар маҳаллий мафия босқинчи манфаати учун хизмат қилмоқда. Улар ўртасидаги манфаатлар тўқнашган жойда ўз-ўзидан миллий конфликтлар ҳам пайдо бўлаверади. Бу сигналган услуб.

Мисол тариқасида апрель ойида хорват сепаратчиларининг Фарбий Герцеговинада содир этган жиноий қилмишларини келтириш kifoya. Бу банк-молия системаларидаги ноқонуний операцияларга барҳам берилишига қарши содир этилганлиги кундай равшан эди. Баъзи сиёсатчилар Болқондаги криминал вазият ва иқтисодий таназулда Европа иттифоқи ва Миллатлар Ташкилотининг ҳам етарлича "ҳиссаси" бор дейишмоқда. Ва ният айна кунларда, ЕИ Болқон мафияси, минтақадаги иқтисодий хаос Европа учун сўнгги ўн йилликдаги энг жиддий муаммо эканлигини тушуна бошлади.

Испания: навбатдаги террор хуружи.

БОШ ВАЗИР ВАЪДА БЕРМОҚДА

ТУРКИЯ бош вазири Бюлент Эжевит мамлакатни иқтисодий таназулдан олиб чиқажани маълум қилди. Яқшанба кuni Эжевит яна мамлакат сўл демократлар партияси лидери этиб қайта сайланган эди. Маълумки, бу сиёсатчи мазкур партияга 1985 йилдан буён раҳбарлик қилиб келмоқда. Мамлакатда катта нуфузга эга 76 ёшли Эджевит ўз саяловчиларига билдирган ишончлари учун миннатдорчилик изҳор этар экан, Туркия иқтисодини яхшилаш йўлида барча имкониятлардан фойдаланажани маълум қилди. Шу ўринда айтиб ўтиш керакки, Жаҳон валюта фонди ва Жаҳон банки Туркияга шу йилнинг февралда бошланган молиявий инқироздан чиқиб олиш учун 10 млрд. доллар миқдорда кредит беришни мўлжалламоқда.

ДАҲШАТЛИ УЙҒОНИШ

ЯҚШАНБА кuni Мексикадаги Попокатепетл вулкони яна фаоллашди. Вулқон қаъридан отилиб чиққан лава кратер устидан бир километрдан ҳам юқорирак қул булути ҳосил қилди. Қурбонлар ва талофатлар қайд этилмади. 5452 метр баландлиқка эга бўлган Попокатепетл вулкони ўтган йил декабрь ойида "1200 йиллик уйқудан уйғонган" эди.

ТИЖОРАТМИ, СИЁСАТ?

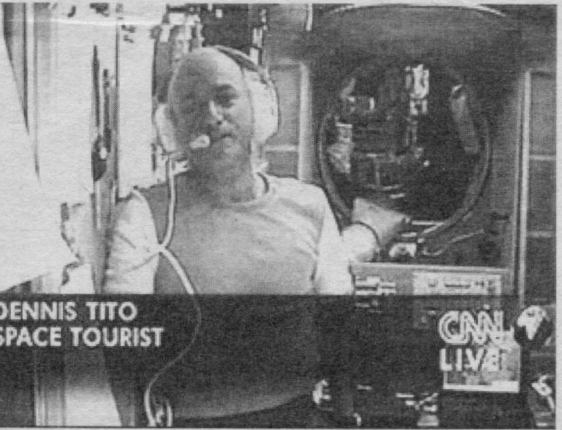
Британиянинг Sunday Times газетаси тарқатган хабарга қараганда, Россия Шимолий Кореяга ярим млрд. долларлик қурол-аслаҳа етказиб бериш ниятида. Бу ерда гап МИГ-29, СУ-27 кирувчи ва "Пчела-1" учувчисиз самолётлари, ҳаво ҳужумига қарши қурилмалар, қирғоқ ҳудудларини қўриқлашга мўлжалланган ҳарбий катерлар ҳақида бормоқда. Шунингдек, мақола муаллифи бу битим АҚШ томонининг кескин норозилигига сабаб бўлиши аниқлигини ҳам қистириб ўтган.

Расмий Вашингтон фикрича, бу битим тижорат учун эмас, сиёсат учун хизмат қилади. Чунки, шундоқ ҳам Шимолий Кореянинг Россиядан 3 млрд. доллар қарзи бор. Турган гапки, у ҳали-вери бу қарзларини уза олмайди.

ИСРОИЛ МУРОСА ЙЎЛИНИ ТАНЛАРМИКИН?

ИСРОИЛ ташқи ишлар вазири Шимон Перес Иордания қироли Абдуллоҳ билан музокара ўтказди. Мазкур музокарада Иордания бош вазири ва ташқи ишлар вазири ҳам иштирок этди. Кун тартибидagi асосий масала Миср-иордан ташаббуси билан Яқин Шарқдаги Исроилнинг зўравонликларини тўхтатиш режаси таҳлили бўлди. Иордания томони маълумотларига қараганда, музокарада бироз бўлса-да олға силжиш бор. Шунингдек, Тел-Авив ва Вашингтон Миср-иордан ташаббусидан анча ҳушёр торган, сабаби Москва ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватлаши мумкин.

DENNIS TITO SPACE TOURIST

Сайёрамизнинг биринчи космик сайёҳи Деннис Тито фазовий кема орқали матбуот конференцияси ўтказиб, CNN, NBC ва ТВ-6 телекомпанияларга миксхбирларининг саволларига жавоб берди.

ТЕРГОВ ТАХМИНИГА КЎРА...

Россия Федерациясининг Чувашия Республикаси ИИБ ходимлари томонидан ўз қизини ўлдирганликда гумон қилинаётган шахс қўлга олинган. Тергов тахминларига кўра, ота қизидан эри билан ажралишни талаб қилган. Қиздан рад жавобини эшитган эса, жаҳл устида уни пичоқ уриб ўлдириб қўйган. Маълум бўлишича, марҳума отасининг розилигисиз ўзи ёқтирган йигитга турмушга чиққан экан.

ХИТОЙ БИЛАН АҚШ ЯНГИ МУЗОКАРА ТАРАДДУДИДА

Маълум бўлишича, Хитой томони америкаликларга Хайнан оролининг жанубида ҳибсда турган АҚШнинг EP-3 жосус самолётини қўздан кечиришга ружхат берган.

Ҳалокатга учраган хитойлик учувчи қаҳрамон деб эълон қилинди.

Хитойликларнинг таъкидлашларича, мазкур қарор бу каби баҳсли масалалар халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ ҳал этилиши керак, деган талабга мос келади. Америкаликлар тўқнашувдан кейин оқ самолётни қайтаришни талаб қилган эдилар. Бироқ Хитой тўқнашув оқибатида бир кирувчи самолёт ва ҳарбий учувчисидан айрилган, ушбу ҳолат бўйича текширув ўтказишга тўла ҳаққи борлигини билдирганди. Афтидан, шу кунларда Хитой текширув ишларини якунлаган кўринади.

Ўқоридаги қарорга келаркан, Хитой томони конфликт ечимини топиш учун музокаралар давом эттирилиши зарурлигини таъкидлади.

Америкаликлар ҳам Хитойга тонов пули тўлаш масаласини қўриб чиқишга розилик билдиришди. Бироқ тонов пули нимага: 11 кун ҳибсда турган самолётга қўрилган хизмат учунми ё ҳалокатга учраган Хитой самолёти ва учув-

чининг хуни учун тўланадими, номаълумлиқча қолмоқда. Америкаликлар ҳалок бўлган хитой учувчисини ёдлаш маросими ўтказилгандан сўнг ҳибсдаги самолётни бориб кўрдилар. Маросимда эса марҳум учувчи Ван Вейга ҳалқ қаҳрамони унвони берилди. Шу кунларда Хитой ва АҚШ бу каби ноҳуш ҳодисаларнинг олдини олиш бўйича янги музокараларни бошлаш тараддудиди.

ҲАР НАРСАДА НИСБАТ БОР...

"Совет уруш" йилларида АҚШ ва собиқ СССР ўртасида қуролланиш пойғасини тўхтатиш борасида ниҳоят музокаралар ўтказилар, лекин томонлар змидан бу пойғадан олдинга чиқиб олиш учун зўр бериб келар эди. Аср охирига келиб, икки қутбли дунёнинг кўп қутбли дунёга айлана бориши ўз-ўзидан "буёқ давлатлар"ни ҳушёр тортирди ва қуролланиш пойғасига барҳам беришда амалий ишлар ҳам қилина бошланди.

СССР ва АҚШ ўртасида имзоланган битимга мувофиқ ҳар икки томонга ядровий арсенали тенг миқдорда қаматириш мажбурияти юклатилганди.

"Вашингтон пост" тарқатган хабарга кўра АҚШ ҳарбийлари ядровий каллақлар сонини 7,5 мингдан 2,5 мингга, ҳатто ундан ҳам камроққа қисқартиришга тайёр. Жорж Буш эътирофича, бу миқдор Россия, Хитой, Ирак, Эрон ва Шимолий Кореядаги бир қатор қуролларга нисбат қилиб олинади.

МАНИЛАДА МОЖАРО ДАВОМ ЭТАЯПТИ

Филиппин пойтахти Манилада қучайтирилган ҳавфсизлик қоралари кўрилмоқда. Шаҳарнинг асосий кўчаларида полиция тартибсизликлар келиб чиқишининг олдини олиш мақсадида соқчилик қилаёпти. Олдинроқ мамлакат собиқ президенти Жозеф Эстраданинг юзлаб тарафдорлари унинг ўғилларидан бири даъвати билан, шаҳарнинг ишчи туманида қамқоқдаги йўлбошчининг озод этилишини талаб қилиб намойишга чиққан эди.

Ўн минглаб киши иштирок этаётган митинг ва кўча юришлари мана бир ҳафтага яқинлашдики, давом этаёпти. Юристарнинг фикрича, иқтисодий жиноятларда айбланаётган Эстрада энг оғир жазоларга тортилиши мумкин. Полиция намойишчиларнинг президент саройи томон юришини кутаётган бўлса-да, улар номаълум сабабларга кўра ҳалигача бундай қилмаганлар.

Ҳукуматдагилар юришлар нима билан тугагани хавотир аралаш қуттишмоқда. Эстрада эса ўз тарафдорларини ишни қон тўкилишига олиб бормаган ҳолда давом эттиришга чакирган.

Яқшанба кuni Манила яқинидаги шаҳарчалардан бирининг савдо марказида қучли портлаш юз бериб, 30 киши яраланди. Улардан беш нафарининг аҳволи оғир.

Филиппин матбуоти портлашни заргарлик дўконини таламоқчи бўлган босқинчилар уюштирган деб ёзаётган бўлса-да, полициянинг фикрича ҳодиса замирида сиёсий мақсадлар ётган бўлиши ҳам мумкин.

Шу кунларда шифохонада тиббий қўриқдан ўтаётган собиқ президент кеча судда ҳозир бўлиши керак эди.

ФУТБОЛ

ЙЎҚОТИЛГАН ИККИ ОЧКО ПАНД БЕРМАСМИКИН...

ЖАҲОНДАГИ энг оммавий спорт тури футболнинг ишқибозлари ўзгача ҳис-ҳаяжонли даврни бошдан кечирмоқдалар, чунки айни шу йилнинг декабрига қадар 2002 йил июнь ойида Осиё китъасининг Япония ва Корея давлатларида бўлиб ўтадиган навбатдаги XVII жаҳон биринчилигига йўлланма оладиган 29 та давлатнинг миллий терма жамоалари аниқланди. Хозирга қадар эса одатдагидек, фақат 3 та жамоа аниқ, булар майдон эгалари ва жаҳон чемпиони — Франция терма жамоасидир.

Мамлакатимиздаги миллионлаб футбол ишқибозларининг асосий эътиборлари миллий терма жамоамизнинг жаҳон чемпионати саралаш ўйинларидаги иштирокига қаратилган.

Футболчиларимиз қатнашаётган Осиёдаги 7-саралаш гуруҳида Туркменистон, Иордания ва Хитой Тайпейи терма жамоалари ҳам кейинги босқичга бериладиган ягона йўлланма учун кураш олиб бормоқда.

Бу жамоаларнинг Тошкент шаҳрида 23-27 апрел кунлари бўлиб ўтган биринчи давра ўйинлари арафасида улар ўртасидаги кураш кескин бўлиши кутилаётган эди. Ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Ишқибозларимиз гарчи миллий терма жамоамиз барча рақибларини Тошкентда мағлуб этишига унчалик шубҳаланишмаган бўлсалар-да, аммо бу икки даврли ўйинлар натижалари бўйича гуруҳ ғолиблиги учун етарли бўлармикан, деган савол кўндаланг турар эди.

Худди шу нуқтаи назардан қаралганда, 23 апрелдаги Туркменистон-Иордания учрашуви алоҳида қизиқиш уйғотиши билан бирга муҳим аҳамият касб этарди. Чунки, иорданияликлар бу ўйинда ғалаба қозongan тақдирда улар Хитой Тайпейи жамоасини ҳам мағлубиятга учратиши ва ўз майдонларидаги барча учрашуларда ғолиб чиқиб, пировардида 15 очко жамғариб, гуруҳ ғолиби бўлиш имконияти кескин ошган бўлар эди.

Шу сабабли ҳам ишқибозларимиз ва миллий терма жамоамиз аъзоларига туркменистонлик футболчиларнинг бу учрашувдаги ғалабаси (2:0) қувонч келтирди. Аммо, ён қўшилариимизнинг бу жамоамиз олдида айнан шу жамоани мағлуб этишни шарт қилиб қўйди. Акс ҳолда туркменистонликларнинг

гуруҳ ғолиби бўлиш имконияти ортар, буни уларнинг ўзлари ҳам жуда яхши англаар эди. Ўзбекистон-Туркменистон жамоалари ўртасидаги ўйин кутилганидек, жуда кескин курашлар остида ўтди. Бу ўйинда жамоамиз сардори М.Қосимовнинг ўз аънасига содиқ қолган ҳолда жарима тўпини "жонли девор" устидан мохирона ошириб, дарвозага йўллаган ягона ғоли жамоамизга муҳим ғалабани келтирди. Шундан сўнг Хитой Тайпейи жамоасини мағлуб этган иорданиялик футболчилар учун майдон эгалари билан 27 апрелда бўладиган учрашув ҳаёт-мамонт жангига айланди. Чунки, бу учрашувдаги мағлубият уларнинг ўз майдонларида бўлиб ўтадиган барча ўйинларда ғолиб чиққан тақдирда ҳам гуруҳ ғолиби бўлиш имкониятини деярли йўққа чиқарар эди. Бу ўйиндаги ғалаба эса ўзбекистонлик футболчиларнинг икки давра якуни бўйича гуруҳ ғолиблигига яқинлаштирарди. Афсуски, футболчиларимиз имкониятдан фойдалана олмадилар ва учрашувда 2:2 ҳисобида дуранг қайд этилди.

Шу ўринда таркиби Ўзбекистон фуқаролигини қабул қилган болгар футболчилари А.Дионисиев ва Г.Георгиев, "Локомотив" (Москва) жамоаси ўйинчилари В.Маминов ва О.Пашининлар ҳисобига мустақамланган терма жамоамиз ўйинларига қисқача тўхталиб ўтиш жоиз. Чунки, асосий ўйинчилар ҳисобланган П.Бугало, А.Фёдоров ва М.Шацкиларнинг жароҳат туфайли учрашуларда қатнашмаслиги жамоамиз ўйинларига салбий таъсир кўрсатди.

Шундай бўлса-да, янги ўйинчилар А.Дионисиев, О.Пашинин, айниқса, В.Маминов, шунингдек, Д.Файзиев, Н.Ширшов ва Ж. Ирисметовларнинг жамоа сардори М.Қосимов "дирижер" лигида ўзларини аямасдан тўп сурганлигини таъкидлаш лозим.

Аммо, жамоамиз ўйинида бир қатор камчиликлар ҳам мавжудлиги Туркменистон ва Иордания терма жамоалари билан бўлган ўйинларда яққол кўзга ташланди. Камчиликлардан бири жамоамиз ўйинчиларининг жисмоний тайёргарлик жиҳатдан бироз оқсашидир. Бундан ташқари, терма жамоамиз ўйинчилари турли клубларда ўйнашлари сабабли ҳамма вақт ҳам майдонда бир-бирини яхши тушунавермадилар. Терма жамоамиз ҳужумлари асосан ўнг ва чап қанотлардан жарима майдонига тўп оширишдан иборат бўлди, пухта ўйланган комбинацион ўйин деярли амалга оширилмади.

Шундай қилиб, биринчи давра якунилари бўйича ўзбекистонликлар 7, туркменистонликлар 6, иорданияликлар 4 тадан очко жамғардилар. Иккинчи давра ўйинлари олдидан ҳар учала жамоанинг имкониятлари деярли тенг, аммо майдон эгаларига "ўз уйи деворлари" ҳам ёрдам беришини эътиборга олсак, иорданияликларнинг бу борада имкониятлари бирмунча юқоридир. Агарда иорданияликлар 3 ўйинда ҳам ғолиб чиқадиган бўлса, бизнинг жамоамиз қолган икки рақибини ютган тақдирда ҳам, ўзаро ўйинлар натижасига кўра ғолиб бўла олмадлиги мумкин. Шу сабабли ҳам Туркменистон - Иордания учрашувида ён қўшилариимизнинг дуранг ёки ютуғи жамоамиз учун жуда катта тўхфа бўларди.

Нима бўлса-да, жамоамиз энг аввало ўз кучига ишонши, энг асосий ўйин — майдон эгалари билан бўладиган учрашувга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўриши лозим.

Умид қиламизки, навбатдаги жаҳон биринчилигига йўлланма учун кураш ўзбекистонлик футболчилар учун Иорданияда тугамайди.

Малик ЭСОНОВ

СКАНВОРД

Манагуа	Ярим орол, Мексика Хорижий автобус	→	Шаҳар, Германия «Сим-сим»	→	Кариндош	→	Ғап бўлаги	→	Мақом
→	↓		↓		↓				Баҳрайн
Дуо	→						Катта хум	→	↓
Юмор							Қўйлар		
→						Падар	→		
Худо	→			Сув хайвони Сайроқи қуш	→				Матадор
Чилонжйида	→						Оға	→	↓
Ноҳақ даъво							Шоколад		
↓		Арабча ҳарф			Кимёвий металл	→	↓		
	Ҳид	↓					Қуёш худоси	→	
	Гўл	→					Ҳаммол		
			Шаҳар, Хитой		Айғир				Мандарин
	Хориж. Фирма		Туз	→					
	Газетхон		↓						
	→				Мисра		Муסיқий нота	→	
Вазмин					Муסיқий нота	→			
Волида	→								
Рақс, Бразилия	→				Тулпор				100 м ²
→									
					Харсанг	→			Тарихий солиқ
Ҳашорат		Принтер	→						

Тузувчи: Тўлқинжон РАҲИМОВ

МОРЖЛАРДА ТИШ КАСАЛЛИГИ

Ўтган яқшанба кuni халқаро ветеринарлар гуруҳи Москва шаҳар хайвонот боғида сақланаётган моржларнинг тишларини даволашни нихорасига етказдилар. Мазкур жараёнга англо-ялик танқили стоматолог, Zooodт клиникасининг асосчиси Питер Кертис бошчилик қилган.

Хайвонот боғидаги моржларда тиш касаллигининг пайдо бўлиши бундан икки йил муқаддам қайд этилган эди ва бу хасталик билан оғриган жониворлар сони кўпая бошлади. Бундан ташвишга тушган боғ маъмурияти мутахассисларга мурожаат этадилар. Мутахассислар эса ўз навбатида Zooodт хизматида фойдаланишни тавсия қилишади. Хуллас, Кертис жазоблари Россия пойтахтидаги хайвонот боғида сақланаётган моржларни обдан текширувдан ўтказгач, уларни операция қилиш лозим, деган тўхтамага келади ҳамда ўндан ортқ моржларни жарроҳлик амалиётидан муваффақиятли ўтказди.

Моржларни даволаш хайвонот боғига 20 минг АҚШ долларига тушди ва тўловнинг асосий қисми муассислар томонидан амалга оширилди.

Ўтган сонда берилган бошқотирма жавоблари

Ж	Э	Т	С	Ғ	О	А	Е	И	Н	Қ	П	К
О	А	О	А	А	Й	С	М	Ш	А	О	А	А
Х	В	М	М	З	Г	Б	Р	К	С	Г	Л	С
И	О	И	А	У	О	И	О	А	О	О	А	
Л	И	Р	Б	Л	Б	Р	М	Ф	З	В	М	
О	И	О	А	О	О	У	И	А	И	И	У	
Л	Й	Б	С	Н	Б	Р	Т	Л	Р	Й	Я	М

ЛАТИФАЛАР

— Менинг эрим кўпроқ пул топиш учун худди отдай ишлайди... Тўғри, у толган пулини эшакдай сарфлайди ҳам.

Янги рус ресторанига кириб, столга ўтириши билан олдида нотаниш официант пайдо бўлди.
— Менинг официантим қани?
— У кеча Сизни карта ўйинида менга ютқазиб қўйди.

Врач беморни текширапти:
— Оҳо, ўнг ўпкангизни олиб ташлаш керак-ку!
— Нималар дейпсиз, ўпкам соппа-соғ, мен ҳеч қачон ўпкам оғриганини сезмаганман.
— Гапингиз тўғри, ўпкангиз ҳозир ҳам туппа-тўзук, лекин шундай қилмасак, жигарингиз жойлаша олмайти-да!